

Chuyển đổi thích ứng: Mang lại khả năng phục hồi lâu dài thông qua Công cụ đánh giá hành động vì khí hậu



Nguồn: Chương trình Phát triển Liên hợp quốc Uganda

Với tác động của biến đổi khí hậu ngày càng leo thang trong nhiều thập kỷ, các quốc gia đang ứng phó và lên kế hoạch cho các giải pháp lâu dài. Các hành động khí hậu hiệu quả nhất đang thu hút sự tham gia của tất cả mọi người – từ các cơ quan quốc gia đến cộng đồng và cá nhân địa phương.

Để đẩy nhanh sự thay đổi cần thiết, việc lập kế hoạch và thực hiện hành động về khí hậu của Uganda và Mông Cổ đang chuyển từ cách tiếp cận gia tăng sang cách tiếp cận mang tính chuyển đổi, được hỗ trợ bằng cách sử dụng công cụ Đánh giá hành động vì khí hậu (CAR).

Công cụ này - được Tổ chức Lương thực và Nông nghiệp (FAO) và Chương trình Phát triển Liên Hợp Quốc (UNDP) cùng xây dựng - đưa ra cách tiếp cận gồm 5 bước để đánh giá tiềm năng thay đổi của các hành động thích ứng trong nông nghiệp và lĩnh vực sử dụng đất đai.

Công cụ CAR giúp các quốc gia thực hiện các ưu tiên khí hậu cấp cao được nêu trong kế hoạch khí hậu quốc gia của họ - chẳng hạn như Kế hoạch thích ứng quốc gia (NAP) và Đóng góp do quốc gia tự quyết định (NDC) - đánh giá tiềm năng chuyển đổi và hướng dẫn xây dựng các giải pháp khí hậu có mục tiêu và lâu dài với cách tiếp cận có sự tham gia của chính quyền trung ương, địa phương và các cộng đồng nông nghiệp.

11 địa phương ở Châu Phi (Cote d'Ivoire, Ai Cập, Ethiopia, Senegal, Uganda), Châu Á (Campuchia, Mông Cổ, Nepal, Thái Lan) và Châu Mỹ Latinh (Costa Rica và Colombia) đã sử dụng công cụ CAR để xác định, thiết kế và triển khai các hành động biến đổi khí hậu trong nông nghiệp và sử dụng đất.



Thích ứng với biến đổi khí hậu trong hệ sinh thái vùng đất thấp của Ethiopia

Nguồn: Chương trình Phát triển của Liên hợp quốc (UNDP)

Quản lý chăn nuôi ở Mông Cổ

Trong khi thử nghiệm công cụ CAR, Mông Cổ lần đầu tiên bắt đầu chọn “hệ thống” trọng tâm; với 30% người Mông Cổ là những người chăn nuôi du mục, hệ thống chăn nuôi du mục có tiềm năng chuyển đổi cao nhất nhằm nâng cao khả năng phục hồi và thích ứng của cảnh quan nông nghiệp.

Thông qua công cụ CAR, Mông Cổ đã xác định được một số hành động về khí hậu trong hệ thống này đạt điểm cao về tất cả các yếu tố cần thiết cho sự thay đổi thích ứng mang tính chuyển đổi. Những hành động này bao gồm quản lý số lượng vật nuôi và suy thoái đất (bao gồm cả đồng cỏ và đất rừng); tạo dải rừng trên đất canh tác để chắn gió, nước và xói mòn chất dinh dưỡng trong đất.

Bước tiếp theo được đề xuất là tạo ra các bước rõ ràng để theo dõi tốt hơn khả năng vận chuyển và tỷ lệ thả giống của vùng chăn nuôi, cũng như khuyến khích áp dụng nhiều hơn các phương pháp chăn nuôi thích ứng với khí hậu nhằm đáp ứng các mục tiêu về môi trường, xã hội và kinh tế của cộng đồng chăn nuôi du mục ở Mông Cổ.



Bảo tồn truyền thống du mục trong bối cảnh biến đổi khí hậu: Con đường phía trước cho những người chăn nuôi Mông Cổ

Nguồn: Chương trình Phát triển của Liên hợp quốc (UNDP)



Cải thiện năng lực thích ứng và quản lý rủi ro của cộng đồng nông thôn ở Mông Cổ

Nguồn: Chương trình Phát triển của Liên hợp quốc

Hành lang gia súc Uganda

Uganda đã sử dụng công cụ CAR để xác định hệ thống có tiềm năng chuyển cao nhất: hành lang cảnh quan nông nghiệp chăn nuôi gia súc (với năm hệ thống canh tác hỗn hợp). Hành lang này là một trong những cảnh quan dễ bị tổn thương nhất của Uganda trước biến đổi khí hậu nhưng lại đóng vai trò là vựa lương thực

cho hơn 7 triệu người dân. Hành lang Gia súc của Uganda bao phủ khoảng 35% diện tích đất của Uganda, với một mạng lưới cộng đồng chăn nuôi khổng lồ.

Việc áp dụng công cụ CAR và đánh giá các nguyên nhân gây ra rủi ro khí hậu và tình trạng dễ bị tổn thương ở hành lang gia súc cho thấy tình trạng thiếu nguồn tài chính, công nghệ xanh, nguồn lực và kỹ thuật hạn chế để thực hiện lập kế hoạch và thực hiện các hành động về khí hậu.

Công cụ này khuyến nghị hỗ trợ nhiều hơn cho việc lập kế hoạch thích ứng với khí hậu ở cấp địa phương, đặc biệt là ở cấp huyện; tăng cường các biện pháp giảm thiểu rủi ro tài chính nhằm thúc đẩy đầu tư của khu vực tư nhân vào phát triển chuỗi giá trị sản, sữa, chuỗi và ca cao thích ứng với biến đổi khí hậu. Điều đặc biệt là việc áp dụng công cụ này ở Uganda sử dụng các phương pháp có sự tham gia của các bộ, học viện, khu vực tư nhân và các đối tác phát triển.

Uganda đang sử dụng các đề xuất của công cụ CAR để cải thiện việc quản lý đồng cỏ và chăn nuôi nhằm mang lại đồng lợi ích giảm nhẹ nhằm thực hiện mục tiêu giảm phát thải khí nhà kính trong NDC của quốc gia này. Ngoài ra, kết quả còn được đưa vào các kế hoạch phát triển cấp huyện và là cơ sở cho việc phát triển danh mục dự án với khu vực tư nhân.

Đồng lợi ích của việc đánh giá hành động khí hậu

Công cụ CAR giúp các quốc gia đánh giá các ưu tiên về khí hậu trong sử dụng đất và nông nghiệp có tiềm năng mang lại sự chuyển đổi trong khi thực hiện NDC, NAP và các kế hoạch khí hậu quốc gia khác. Điều quan trọng là công cụ này cũng hỗ trợ hiện thực hóa các đồng lợi ích như hòa nhập giới và xã hội, phát triển nông thôn, quản lý môi trường, giảm phát thải khí nhà kính – thông qua sáu yếu tố và 20 tiêu chí cho hành động biến đổi khí hậu.

(Nguồn: <https://www.adaptation-undp.org/transforming-adaptation-delivering-lasting-resilience-through-climate-action-review-tool>)